

stowarzyszenie
żydowskie
czulent

Otwarta
Rzeczpospolita

Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

Centrum Badań
nad Uprzedzeniami

Nienawistne treści w mediach:

monitoring TVP oraz internetu w trakcie kampanii parlamentarnej 2023 roku

Raport 25.09 – 10.10.2023

Na przestrzeni minionych kilku lat w przestrzeni publicznej i politycznej zauważyć mogliśmy wzmożenie i zintensyfikowanie treści nienawistnych wobec przedstawicieli i przedstawicielek grup mniejszościowych. Fala nienawiści zapoczątkowana antyuchodźczą kampanią parlamentarną Prawa i Sprawiedliwości w 2015 roku, kontynuowana była przez polityków i polityczki tej partii również w latach 2019 i 2020. W tym czasie głównym „kozłem ofiarnym” polityków były osoby LGBT+. W trakcie kampanii w mediach publicznych pojawiały się jednak nie tylko treści homofobiczne, ale również antyuchodźcze, antysemitckie i antyniemieckie.

Debata polityczna o tak nienawistnym wydźwięku nie tylko narusza podstawowe konstytucyjne prawa i wolności obywatelskie, ale także wpływa na społeczeństwo poprzez kreowanie norm przyzwalających na otwarte wyrażanie wrogości czy wręcz nienawiści wobec osób z grup mniejszościowych. To zaś przyczynia się do wzrostu dyskryminacji oraz spadku tolerancji wobec różnorodności w Polsce.

Otwarta Rzeczpospolita stara się budować społeczeństwo wolne od uprzedzeń, szanujące drugiego człowieka i upominające się o jego godność. Z tego względu, w obawie o stan debaty publicznej towarzyszącej kampanii parlamentarnej w 2023 roku, postanowiliśmy przyjrzeć się treściom prezentowanym na antenie mediów publicznych w Polsce.

Za cel postawiliśmy sobie monitoring pięciu programów emitowanych na antenie Telewizji Publicznej i TVP Info (Wiadomości, Gość Wiadomości, Minęła 20, W tyle wizji oraz W kontrze) pod kątem treści nienawistnych wobec siedmiu wybranych grup mniejszościowych: Żydów, Ukraińców, Niemców, Rosjan, uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, muzułmanów oraz osób LGBT.

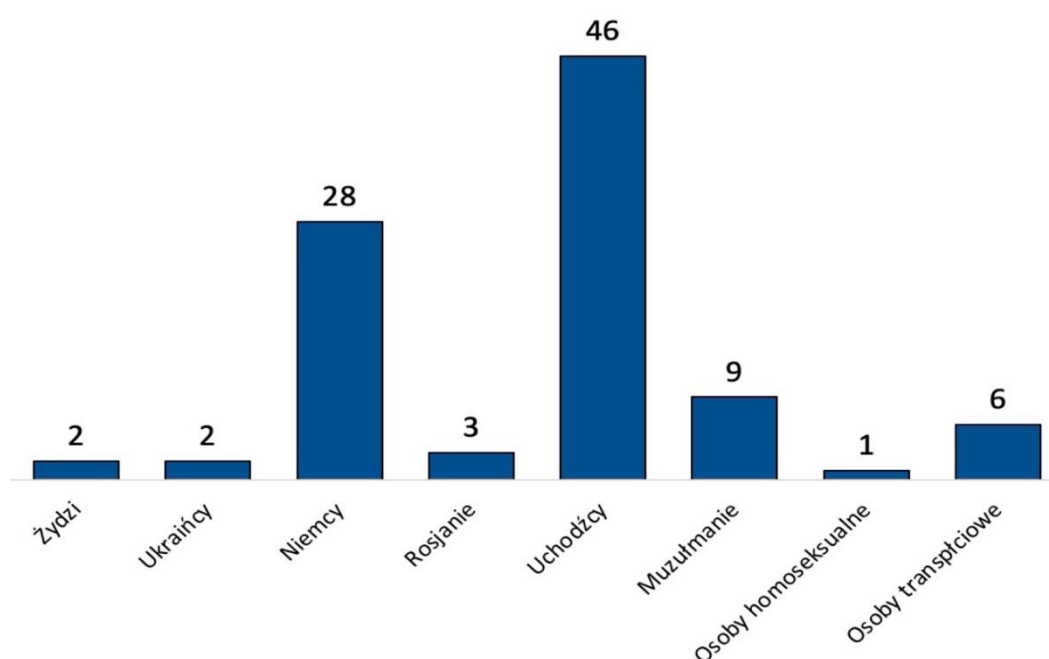
W niniejszym raporcie prezentujemy rezultaty monitoringu TVP i TVP info prowadzonego od 25. września do 10. Października 2023 roku.

Ponadto, niniejsza publikacja zawiera także wyniki prowadzonego przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent monitoringu treści antysemitycznych publikowanych w internecie. Jego celem była odpowiedź na takie pytania, jak to, czy treści o charakterze antysemitycznym są obecne w internetowej debacie politycznej, czy ich ilość w serwisie X (dawniej Twitter) wzrasta wraz z nadejściem kampanii wyborczej oraz to, jakie uprzedzenia mobilizują grupy wyborców i użytkowników internetu. Tu przedstawiamy częściowe dane za okres 15.06.2023-09.10.2023 roku. Z danymi oraz metodologią badania mogą się Państwo zapoznać pod adresem: www.monitoringwyborczy.zglosantysemityzm.pl

Treści nienawistne w TVP i TVP Info – wobec kogo?

W pierwszej kolejności przyjrzelśmy się temu, wobec których grup mniejszościowych najczęściej pojawiają się treści nienawistne w mediach publicznych.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: wobec kogo?

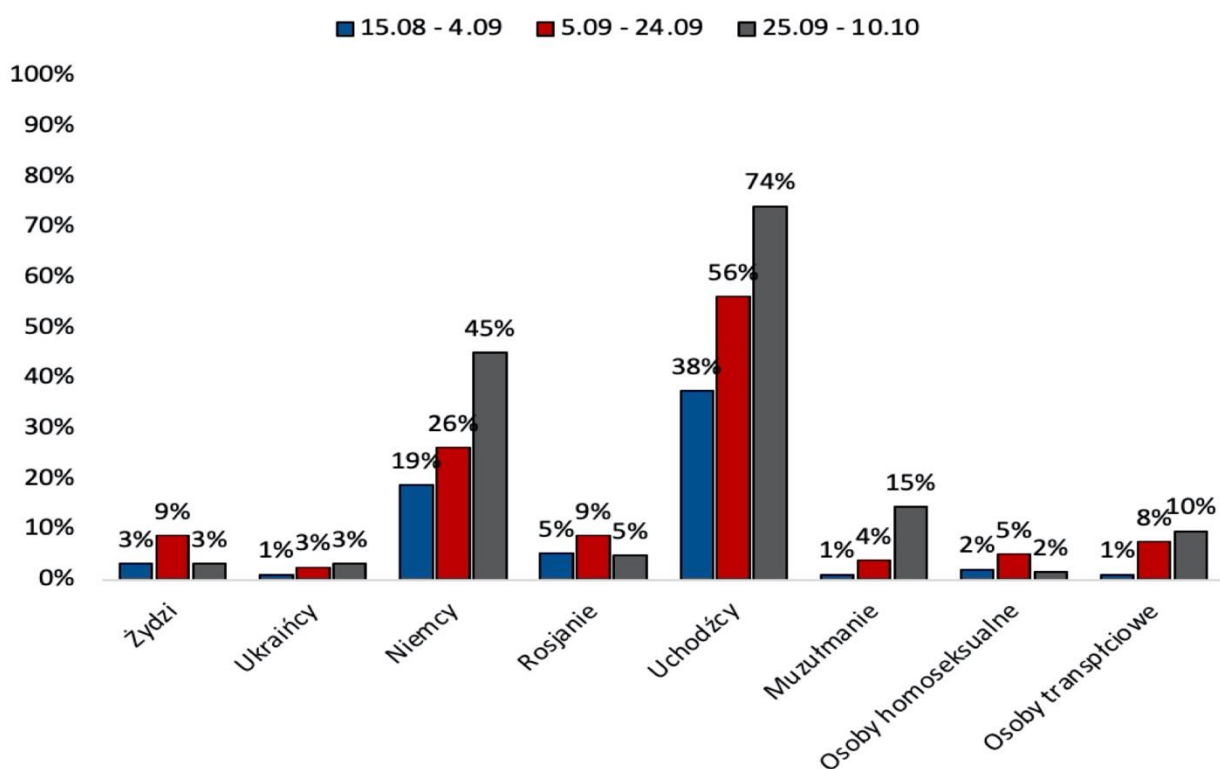

Wyniki monitoringu za okres 25.09 - 10.10.2023

W okresie od 25. do 10. października na antenie TVP i TVP Info najczęściej treści nienawistnych kierowano do uchodźców. Podobnie jak we wcześniejszym okresie monitoringu, tj. między 5 a 24 września 2023 roku, i teraz uchodźcy kojarzeni byli z zagrożeniem, a także ze wzrostem przestępczości w krajach Europy Zachodniej, w tym głównie w Niemczech. Ponadto, z uwagi na wybuch wojny w Izraelu, treści nienawistne na temat uchodźców odnosiły się także do aktualnej sytuacji na Bliskim Wschodzie. Padały takie słowa, że już wkrótce ze Strefy Gazy mogą wyjeżdżać setki tysięcy nielegalnych imigrantów muzułmańskich i że wśród nich ukrywać się mogą też terroryści.

W drugiej kolejności odbiorcami treści nienawistnych byli Niemcy. Tu wśród motywów przewodnich najczęściej pojawiały się sugestie, że Niemcy chcą zdominować Europę oraz że od lat wywołują w Europie chaos. Wobec pozostałych badanych przez nas grup treści nienawistne pojawiały się znacząco rzadziej.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: wobec kogo?

Wyniki monitoringu za okres 25.09 - 10.10.2023

Co jednak ważne, w tym okresie monitoringu, w porównaniu do okresu poprzedniego, ponownie zaobserwowaliśmy istotny wzrost liczby treści nienawistnych wobec większości

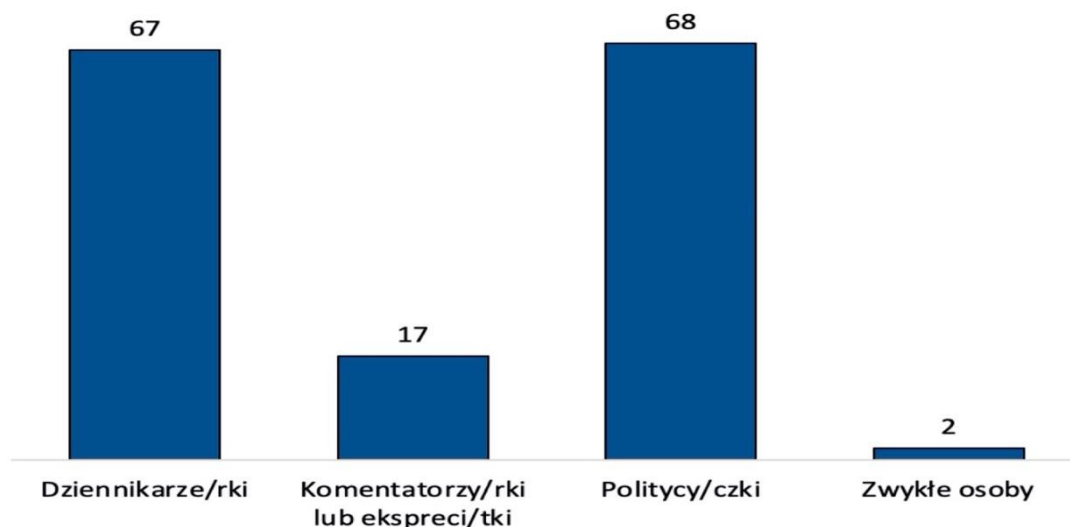
analizowanych grup, w tym przede wszystkim wobec uchodźców, Niemców oraz Muzułmanów. Jak obrazuje powyższy wykres, w okresie od 15 sierpnia do 4 września treści antyuchodźcze pojawiały się w co trzecim ze wszystkich analizowanych przez nas programów (łącznie liczba: 96). W okresie od 5 do 24 września wypowiedzi nienawistne wobec uchodźców padały już w ponad połowie analizowanych programów (łącznie liczba: 80). W okresie od 25 września do 10 października dotyczyło to już niemal 80 proc. wszystkich analizowanych programów (łącznie liczba: 62).

Jeśli chodzi o mowę nienawiści wobec Niemców, tu zaobserwowaliśmy wzrost z ok. 20 proc. w pierwszym analizowanym okresie do 45 proc. wszystkich programów w trzecim analizowanym okresie. Oznacza to, pod koniec września i na początku listopada w niemal połowie z oglądanych przez nas programów padały treści nienawistne wobec Niemców. Warto także zwrócić uwagę na relatywnie duży wzrost ilości treści nienawistnych wobec Muzułmanów (z jednego, przez cztery do piętnastu procent), co prawdopodobnie związane jest z sytuacją na Bliskim Wschodzie oraz atakiem Hamasu na Izrael.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info – kto wypowiada?

W drugiej kolejności przyjrzelśmy się temu, kto najczęściej wypowiada różne treści nienawistne.

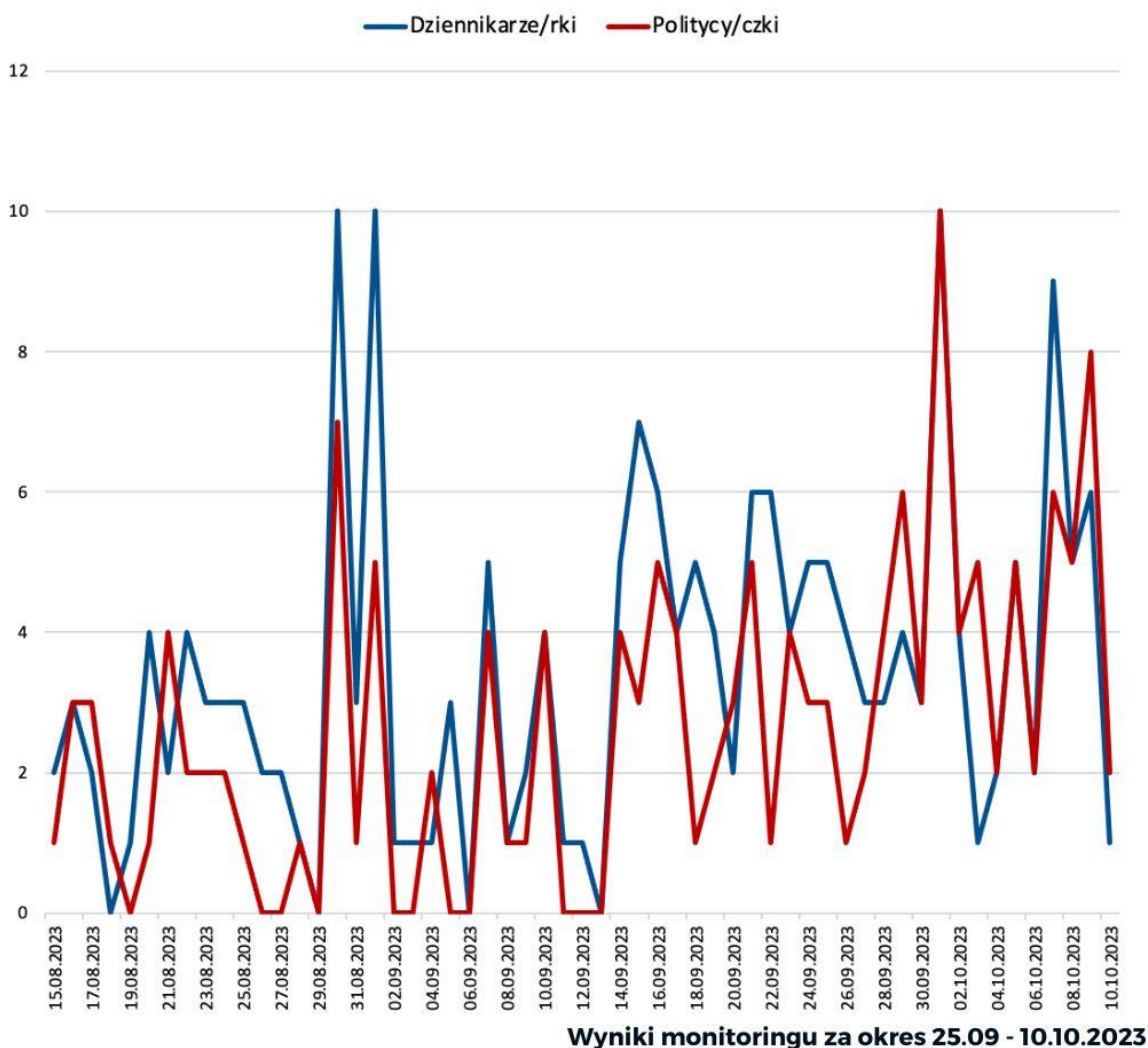
Treści nienawistne w TVP i TVP Info: kto wypowiada?

Wyniki monitoringu za okres 25.09 - 10.10.2023

Podobnie jak w poprzednim analizowanym okresie, wyniki monitoringu pokazały, że autorami nienawistnych stwierdzeń najczęściej są dziennikarze i dziennikarki. Oznacza to, że osoby, na których w ogromnej mierze ciąży odpowiedzialność za słowo, tj. osoby objęte regulaminem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT) najczęściej dają wyraz uprzedzeniom na antenie telewizji publicznej. W drugiej kolejności stwierdzenia sugerujące uprzedzenia padały ze ust polityków i polityczek, w tym szczególnie tych reprezentujących partię rządzącą, czyli Prawo i Sprawiedliwość. Co ważne, wraz z postępowaniem kampanii zaobserwowaliśmy znaczący wzrost w ilości treści nienawistnych wypowiedzianych przez polityków i polityczki (wykres poniżej).

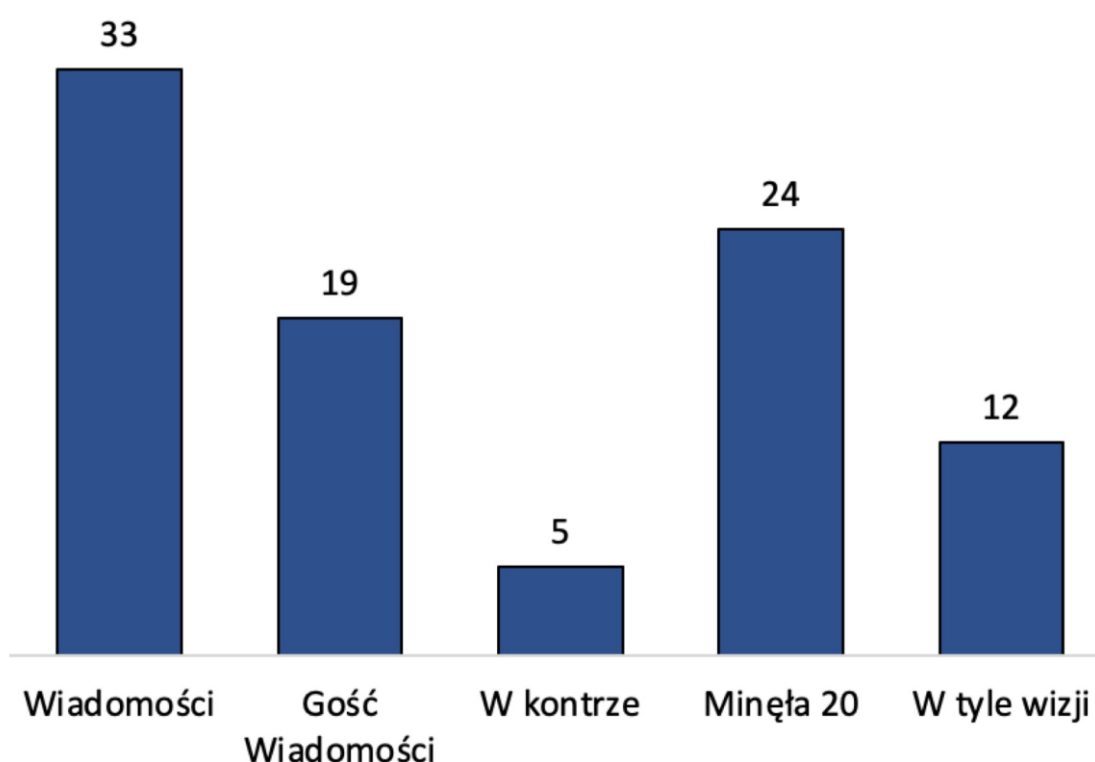
Treści nienawistne w TVP i TVP Info: kto wypowiada?

Treści nienawistne w TVP i TVP Info – w jakich programach?

Na końcu przeanalizowaliśmy to, w których programach z tych obejmujących monitoring wypowiedzi nienawistne padają najczęściej.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: w jakich programach?

Wyniki monitoringu za okres 25.09 - 10.10.2023

Wyniki monitoringu ponownie pokazały, że treści nienawistne najczęściej wypowiedzane są w trakcie Wiadomości, czyli w jednym z dwóch najbardziej popularnych programów informacyjnych w kraju. W obecnym okresie w drugiej kolejności pod względem ilości treści nienawistnych znalazł się program publicystyczny „Minęła 20”, zaś w trzeciej program „Gość Wiadomości”.

Treści antysemitki w internecie

Wyniki monitoringu telewizji publicznej pokazały, że w tej przestrzeni publicznej niewiele jest treści nienawistnych wobec Żydów. Nie oznacza to jednak, że w trakcie kampanii parlamentarnej antysemityzm nie pojawia się. Poniższy wykres przedstawia liczbę wzmianek o charakterze antysemitki w internecie w okresie od 16.06.2023 - 9.10.2023 z uwzględnieniem trwającej kampanii wyborczej. Frazy dotyczące Żydów zostały oparte o słowa kluczowe identyfikujące wzmianki dotyczące grupy – np. wszystkie odmiany słowa ‘Żyd’, ‘Izrael’ i ‘izraelczyk’, jak i frazy pokrewne (także pogardliwe) np. ‘Żydek’, ‘Izraelita’, ‘Judejczyk’. Uwzględnione zostały także etnofaulizmy (pogardliwe etykiety) – (‘Parchy’, ‘Chachły’). Dodatkowo do korpusu dodano frazy identyfikujące najczęściej występujące tematy powiązane z Żydami w polskim internecie (na podstawie przeglądu wzmianek z poprzednich 10 miesięcy).

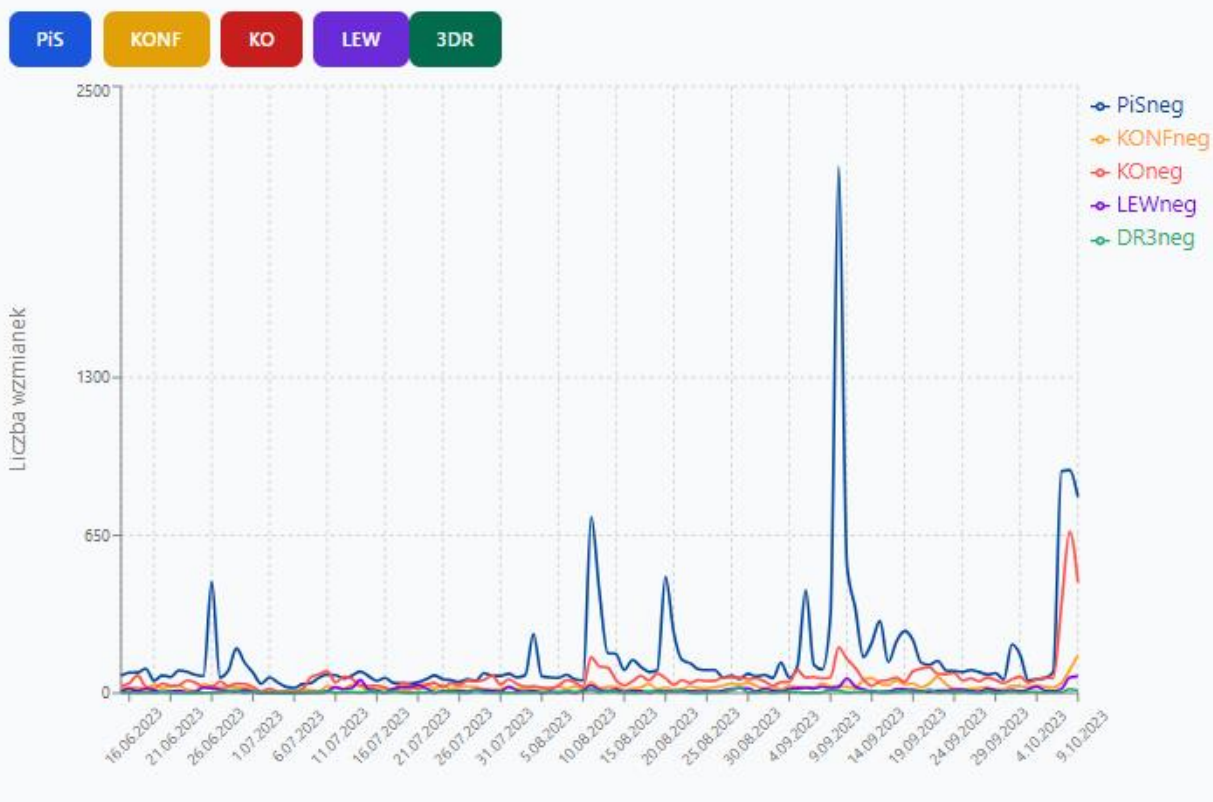

Jak pokazuje wykres, w trakcie badania liczba antysemitki treści znacząco wzrastała, a zaobserwowany wzrost korelował z ważnymi wydarzeniami publicznymi oraz politycznymi. Najważniejsze z nich prezentuje poniższa tabela:

Data	Wydarzenie
10.07.2023	Rocznica pogromu w Jedwabnem
01.08.2023	Rocznica Powstania Warszawskiego
11.08.2023	Publikacja pytania referendalne o " wyprzedaży majątku polskiego"
11.08.2023	Ujawnienie clarisy dotyczącej środowisk żydowskich
13.08.2023	Jan Hartman na liście wyborczej Nowej Lewicy
19.08.2023	Z. Hołdys o symetrystach - "szmalcownicy"
19.08.2023	Marian Turski zaproszony na Campus Polska
25.08.2023	Campus Polska
25.08.2023	Informacje o sprzedaży "Rzeczpospolitej"
01.09.2023	Obchody rocznicy II WŚ
08.09.2023	Straż Graniczna wydaje komunikat z użyciem zwrotu: "Tylko świnię siedzą w kinie"
09.09.2023	Konwencje Wyborcze: PiS, Koalicji Obywatelskiej i Nowej Lewicy
09.09.2023	"Zielona Granica" otrzymuje nagrodę w Wenecji
19.09.2023	Izraelczycy oskarżeni o gwałt na Cyprze
20.09.2023	Zelenski przemawia w Radzie Bezpieczeństwa ONZ
07.10.2023	Atak Hamasu na Izrael

Ponadto, wyniki motoringu pokazały, że treści antysemitki w internecie mają wymiar polityczny. Poniższy wykres przedstawia liczbę antysemitki wzmianek w kontekście partii politycznych – to wszystkie wzmianki, w których znajdują się odnośniki do kont (odpowiedzi, retwitty, cytaty postów) oznaczonych kontem jednego/jednej z polityków/polityczek lub kontem partii/ruchu politycznego. Kontekst polityczny nie oznacza, że autorem/autorką jest osobą sympatyzującą z danym ugrupowaniem. Takie posty zawierają zarówno hejt używany dla wsparcia narracji zgodnej z określonym ruchem, jak i używany wobec osób związanych z partią lub ich sympatyków/sympatyczek.

Antysemityzm w kontekście partii politycznych

Działania Stowarzyszenia *Otwarta Rzeczpospolita* w zakresie monitoringu treści nienawistnych w trakcie kampanii wyborczej wspiera **Fundusz Obywatelski im. Henryka Wujca**

Inicjatywę wspiera

**Fundusz Obywatelski
im. Henryka Wujca**

Badanie Żydowskiego Stowarzyszenia *Czulent* powstało w ramach projektu „Online antisemitism in Poland: establishment of a legal aid helpdesk, reporting and advocacy activities.” finansowanego ze środków **Fundacji Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość (EVZ)**

